

Slovo k povzbuzení na pátek 1. května 2020 ...
Biblická čtení: Sk 9,1-20; Ž 117; Jan 6,52-59

Milé sestry, milí bratři,

dnes dovolte tři poznámky, snad tři náměty k rozjímání: Jeden k evangeliu, další k prvnímu čtení a nakonec k dnešní liturgické památce svatého Josefa, Dělníka.

V evangelijních úryvcích stále pokračujeme ve čtení Ježíšovy řeči o chlebu života z Janovy třetí kapitoly. Pročetli jsme se již do její závěrečné, vysloveně eucharistické části. Jestliže v první části řeči byl „chlebem seslaným z nebe“ sám Pán Ježíš a jeho požívání byla víra spojená s poslušností, důvěrou a následováním, tak nyní „chlebem života“ je už eucharistie, pravý pokrm a pravý nápoj, a požíváním je svaté přijímání, jesení Kristova těla a pití jeho krve.

„Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm“ slyšíme dnes z úst Pána Ježíše. Středověcí systematici – v návaznosti na dogmatizování nauky o přepodstatnění, nauky vysvětlující, jak při eucharistickém proměňování sice (zjevně) nedochází ke změně vlastností (případků) chleba a vína, ale dochází (tajemně ale skutečně) k samotné změně podstaty, toho, co je uvnitř: chleba a víno už tedy nejsou chlebem a vínem, i když tak navenek vypadají, ale stávají se tělem a krví Kristovu a zůstávají jimi – rádi rozvažovali o tom, jak dlouho zůstává eucharistický Ježíš po přijetí eucharistie v člověku takto přítomen. Celkem konsekventně dospěli k závěru, že tak dlouho, jak dlouho vlastnosti chleba (a vína) v útrobách člověka si ponechávají svou „chlebovitost“ a „vínovitost“, tedy do té doby, než je tělesné tekutiny rozloží v něco jiného. Tím specifická eucharistická přítomnost končí. Scholastici – na základě pozorování – se pak dokonce snažili vypočítat čas, jak dlouho, kolik minut to přibližně trvá...
Nám sice takové uvažování může připadat poněkud úsměvné (skoro podobné pověstné otázce, kolik andělů se vejde na špičku jehly), ale ono má cosi krásného do sebe.

Jednak se takovéto uvažování naši víru o předpodstatnění snaží domyslet: dokud zůstaly vlastnosti chleba a vína, které jsou „způsobami“ (to je teologický termín, překlad latinského *species*, „druh“, v latině ženského rodu) Kristovy přítomnosti, je i eucharistická přítomnost Krista, jakmile se způsoby rozplynou, tato specifická přítomnost končí.

Tato scholastická úvaha nás ovšem také upozorňuje, jak důležitý je právě samotný moment svatého přijímání: v tu chvíli se setkáváme s Kristem „opravdu, skutečně a podstatně“ (*vere, realiter et substantialiter*) přítomným v eucharistii, a proto můžeme být proměněni jeho milostí možná více než kdy jindy, jen když se naše srdce v tu chvíli jeho přítomnosti, jeho milosti dostatečně otevře.

Pokud scholastickou „technickou“ úvahu ještě více rozvineme, může nám to – možná z docela nového úhlu – připomenout i to nejpodstatnější, oč při svatém přijímání vlastně jde: aby Pán Ježíš v nás zůstával, abychom svatým přijímáním byli proměňováni k jeho podobě. Tak jako způsoby chleba a vína přestávají být „nosieli“ eucharistického Krista okamžikem, kdy je skutečně sníme a vypijeme, kdy se stanou součástí našeho těla, o to více bychom se pak „nosieli“ Krista měli stávat my, naše celé lidství, i včetně tělesnosti. Přičemž – narozdíl od tajemné Kristovy přítomnosti za způsoby chleba a vína spatřitelné jen silou víry – by mělo být Kristovo zůstávání v nás samých viditelné i obyčejným očím světa kolem nás...

V prvním čtení jsme četli krásné svědectví o obrácení svatého Pavla v podání svatého Lukáše, autora Skutků. V Novém zákoně máme zprávu o této události ve Skutcích ještě dvakrát, formou Pavlovy řeči, a jednou přímo z pera samotného Pavla, na začátku Listu Galatským.

Pavlovo obrácení je zásadní událostí na počátku církve. Znamená předěl v samotné knize Skutků apoštolů: jestliže do této chvíle jsme měli před sebou svědectví o působení apoštolů a prvních jáhnů, počínaje devátou kapitolou se „hlavním hrdinou“ celého Božího dění stává svatý Pavel. Jeho misijními cestami a působením mezi pohany se začne uskutečňovat velký

misijní příkaz Pána Ježíše „Jděte do celého světa, hlásejte evangelium, učte všechny národy a křtíte je“.

Je velmi příznačné, že na začátku všeho toho je obrácení jednoho jediného člověka, proměna Šavla ve svatého Pavla, pronásledovatele křesťanů v Apoštola národů... Nikdo z nás není patrně povolán k tak velkým úkolům jako on. Ale každý z nás svůj úkol, své Boží poslání na zemi má, to bychom jinak nebyli. Obrácení svatého Pavla nám připomíná, že jakémukoli skutečně Božímu dílu skrze nás ve světě musí předcházet obrácení, nechání se uchvátit Kristem, klidně se nechat na chvíli shodit z nějakého našeho „koně“ (že už třeba nebudeme tak „na koni“), nebo se nechat na chvíli i oslepit (znejistit ve svých sebejistotách). Pak můžeme snadněji spatřit Krista a nechat se jím vést.

Třetí poznámka se týká dnešní památky svatého Josefa, Dělníka. Když byla Piem XII. roku 1955 vyhlášena (navázal tak na svého předchůdce Pia XI., který svatého Josefa v roce 1937 vyhlásil za patrona všech pracujících), bylo asi každému jasné, že jde tak trochu o snahu První máj aspoň trochu pokatolíčtit. Papež zcela záměrně vybral za datum slavení právě tento den, Svátek práce.

A to vůbec není špatně. Připomenout si, že práce ke křesťanství patří, protože patří k přirozenosti člověka, že práce není jen zdrojem živobytí, byť jím také, ale i bytostným povoláním člověka, že je prostě nedílnou součástí života, je asi vždy důležité. Pro lenochy, aby nepřizivničili na práci druhých a dali se sami do práce. Pro pracující, že je to tak správné, že je dobré snažit se svou práci dělat dobře, snažit se pracovat na něčem smysluplném. A pro ty, kteří třeba z nějakého skutečného důvodu (ještě či již) pracovat nemohou, aby si práce druhých vždy vážili. A třeba se o to více modlili a snažili se pomáhat jinak, jak mohou.

Až pandemie nového koronaviru, dá-li Bůh, odezní a svět se opět „rozeběhne“, bude třeba asi pilně pracovat. Kéž by – po zkušenosti a otřesech pandemie – to bylo třeba méně stresově a hekticky, méně kapitalisticky a kariéristicky, ale zato více smysluplně a radostně a přitom pilně a pořádně a hlavně s ohledem na druhé (o životním prostředí ani nemluvě). Na přímilivu svatého Josefa, Dělníka...